

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De observantia exacta Regularum. Thema. Hæc est via, ambulate in ea.
Isaïæ 30.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA LII.
DE OBSERVANTIA REGULARUM.

EXHORTATIO
IN EANDEM,

Hortatur ad diligentem regularum observationem.

T H E M A.

Hæc est via, ambulate in ea. Isaïæ c. 30. 21.

V E L

Omnes demum observationi Regularum studeant. Reg. 52.

Esert magnus
Ecclesia Do-
ctor Gregorius
L. 2. dial. c. 37.
S. Benedicto
Patriarcha glo-
riosisimo, vitâ
functo, eodem
die à binis ejusdem Religiosis, conspe-
ctam esse viam quandam amplam, re-
ctam, palliis stratam, luminibusque in-
numeris coruscantem; & senem quen-
dam ponè astantem, qui dixerit: *Hæc
est via, qua Dilectus Domini, Benedi-
ctus ascendit in celum. Quamnam verò
hanc viam fuisse arbitramini? aut cu-
jusnam symbolum ac signum? non al-
terius, quam doctrinæ Christi Evange-
licæ, in S. Benedicti regula & institu-
tione comprehensæ, per quam sanctus*

hic Patriarcha ad perfectionem, ad
sanctimoniam, & gloriam cœlestem
conscendit. Idem meritò, de regula
S. Augustini, S. Bruonis, S. Norber-
ti, S. Dominici, S. Francisci dixerit:
*Hæc est via, qua dilectus Domini Au-
gustinus, Bruno, Norbertus, Domi-
nicus, Franciscus ascendit in celum.*
Idem jure senserimus de regula nostra,
quæ ex vita & doctrina Christi desum-
pta, nil nisi perfectionis & sanctitatis
axiomata & documenta complecti-
tur. *Hæc est via, qua dilectus Domini
Ignatius in celum ascendit. Hæc est
via, qua dilecti Domini Xaverius &
Borgias, Aloysius, Stanislaus &
innumeri alii ad perfectionem, & glo-
riam cœlestem conscendêre.*

Ostendemus igitur in præsentî re-
gulam esse viam rectam, pulchram,
plenam

plenam & planam ad perfectionem & aeternam beatitudinem, quod stimulo nobis esse potest, ut ejusdem regulae observationi sedulo studeamus & quot mensibus eandem, cum aviditate legamus vel audiamus.

I. De omnibus & singulis sanctis Ordinum Fundatoribus ac Patriarchis verè asserere licet, quod Spiritus sanctus de Patriarcha Jacob, prolocutus fuit, Sapientiae c. 10. *In sum deduxit illi regnum Dei.* Quemadmodum enim Deus singulari sua providentia Patriarcham Jacob per varios anfractus, pericula & difficultates, ab Esau Fratre ejus paratas, ex Chanaan in Mesopotamiam, illatum, latum & incolumem, ad suos amicos & simul ad pacem & felicitatem perduxit; & ostendit illi regnum Dei; quando scilicet vidit scalam, cujus cacumen tangebatur caelum, & Angelos per eam descendentes & ascendentes, & Dominum scalam innixum. Ita pariter Deus, sanctos Ordinum Fundatores & Patriarchas deduxit per vias rectas, id est, illuminavit, direxit, deduxit; ut sibi, suisque regulam conscriberent; per quam, veluti per viam rectam ad perfectionem ac deinde ad regnum caeleste conscenderent. Quod & ipsi feliciter assecuti sunt. Tametsi enim omnes diversum ferè modum tendendi & ambulandi habeant; una tamen est via perfectionis: Non secus atque Hierosolymam ad loca sancta proficiscentes, non uno omnes modo procedunt: unus enim preces fundere, soli-

tariè incedere ac divina contemplari potest; alius hymnos & psalmos decantare; tertius viæ comites instruere, doctrinam christianam tradere, ac perfectionis documenta inculcare: Ita omnino inter Religiosos, alii contemplationi vacant, alii in psalterio ac choro Deum laudant, alii proximum docendo & instruendo aedificant; omnes tamen viâ rectâ ad Hierosolymam caelestem properant.

Si enim SS. Fundatorum regulas perlustremus, quid in illis aliud, nisi viam rectam ad perfectionem, sanctitatem & regnum caeleste, reperimus? 1. S. Basilii, magnus in Oriente Religiosorum Patriarcha, quid in Regulis suis praecipit, nisi charitatem erga Deum & proximum, timorem Domini, secessionem à strepitu mundi, cogitationis quietem, discretionem, & rerum temporalium abdicacionem? Quid verò hæc omnia dixeris; nisi viam rectam ad perfectionem & regnum Dei? 2. S. Augustinus tot Ordinum celeberrimus Patriarcha, in regula sua, quid mandat? *Primum* (inquit cap. 1.) *propter quod in unum congregati estis, est, ut unanimes habitetis in domo, & sit vobis cor unum & anima una in Deo.* Deinde praecipit, orationem, humilitatem, jejunium, modestiam &c. An non hæc recta sunt via ad perfectionem & regnum Dei? 3. S. Benedictus tot sanctorum, doctissimorumque Virorum Patriarcha in occidente, quid suis injungit? in Regula sua praecipit, Deum & proximum diligere, Decalogum observare.

Naan cor-

corpus castigare, delicias spernere, nihil amoris Christi proponere. Quid hic rursus reperias, nisi viam rectam, viam regiam ad perfectionem & ad regnum Dei? S. Franciscus Seraphicus Patriarcha jubet suos servare Evangelium: ait enim, *Regula Fratrum Minorum* hac est: *Domini nostri Jesu Christi sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.* Ecce an non brevis & compendiosa via, ad perfectionem & regnum Dei? S. Fundator & Patriarcha noster Ignatius, quid in Regula nobis praescripsit? *Fidis*, inquit, *Societatis est non solum saluti & perfectioni propriarum animarum, cum Divina gratia vacare; sed tum eadem impense in salutem & perfectionem proximorum incumbere;* Deinde requirit mortificationem continuam, Christi insignia, contemptum & opprobria, paupertatem evangelicam, castitatem angelicam, obedientiam apostolicam & similia: quid verò sunt ista, nisi via secura, via recta ad perfectionem & ad regnum Dei? quodnam igitur motivum efficacius, regulas servandi proferre possumus, quam istud, quod regula cuilibet Religioso, sit via recta ad perfectionem & ad regnum Dei?

Ad hanc viam nos Deus clementissimè vocavit, per hanc viam nos deducit: *Dei enim est*, ait S. Bernardus hic, *de via iniquitatis ad viam veritatis reducere & deducere. Rectus Dominus Deus noster* Psal. 91. 6. *Ideoque recta via Domini.* Osee c. 74. *Cum igi-*

tur regula via recta sit, per quam Dominus nos dirigit ac deducit, quis ab ea declinare audebit, nisi à perfectione & regni Dei semita aberrare cupiat? *Quare dirigamus semitas nostras, non tortuosi serpentis sequamur anfractus: via enim Domini recta, perversa autem via errantium, de quibus dicitur Prov. 2. 13. Va qui reliquerunt semitas rectas.* S. Ambros. Psal. 118. *Quantum à recta via Regula exorbitamus & recedimus, tantum à via recta perfectionis & celestis patrie declinamus.*

II. Regula religiosa est via non solum recta; sed etiam pura, munda, immaculata, ac purgativa: de qua dicitur potest illud Psalmi 118. *Beati immaculati in via, qui ambulavit in lege Domini.* Reperiuntur variis in locis lapidibus strata, qua mundiores sunt aliis, lapide carentibus. Talis est via Appia, via celeberrima, lapidibus tigris & solidis strata, plurimum diem itinere, Romam ducens: via haec munda est; sed si extra eam, & ad latera declinaveris, luti & sordium affatum reperies. Pari modo, si cucurreris per viam Regula, immaculatus eris, si ab ea declinaveris, pedes affectuum contaminabis. Mundus plenus est fimo concupiscentiae carnis, ambula per viam Regula castitatis & immaculatus eris, Mundus repletus est luto concupiscentiae oculorum & avaritiae; incede per viam Regula paupertatis, & purus eris. Mundus scateat sordibus superbiae vitae; curre per viam Regulae humilitatis & mundus eris. Eadem de via Regula

Regula temperantia, silentii & aliis intellige.

Maculas & sordes peccatorum atque defectum Doctor Angelicus declarat, similitudine maculae corporalis. 1. 2. q. 86. a. 1. *Macula*, inquit, proprie dicitur in corporalibus, quando aliquod corpus nitidum, perdit suum nitorem, ex contactu alterius corporis, sicut vestis, aurum & argentum. In rebus autem spiritualibus, ad similitudinem hujus, macula nominatur. Habet autem anima hominis duplicem nitorem, unum quidem ex resplendentia luminis naturalis rationis; per quam dirigitur in suis actibus: alium vero ex resplendentia Divini luminis, scilicet sapientia & gratia, per quam etiam homo perficitur ad bene & decenter agendum. Est autem quasi quidam anima tactus, quando inhaeret aliquibus rebus per amorem; cum autem peccat, inhaeret amore inordinato rebus aliquibus, contra lumen rationis & Divinae legis; unde ipsum detrimentum nitoris, ex tali contactu proveniens, macula anima metaphorice vocatur. Hec D. Thomas. Cui consonat sacer Codex, in quo omne peccatum animam inquinamentum, fedatio, & deturpatione nuncupatur. Deut. 32. 5. *Peccaverunt ei, & non filii ejus, in sordibus.* Et Isaia c. 4. 4. *Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion.*

Quisquis igitur Religiosus, manet in via Regulae mortificationis amoris proprii; non tanget creaturas, nec ab eis inquinabitur: quisquis vero ab hac via deviat & defleat, illic in lutum incidet, & per attractum rerum creatura-

rum maculabitur. *Et erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur; non transibit per eam pollutus; & haec erit vobis directa via: ita ut stulti non errent per eam: non erit ibi leo & mala bestia non ascendet per eam, nec invenietur ibi, & ambulabunt, qui liberati fuerint.* Isaia c. 35. 8. Quam belle ista Regula Religiosa quadrat? Ipsa enim mundat & purificat, pollutos vero, & alios inficientes, non tolerat: nec stulti mundi amatores & vanitatum affecta errabunt per eam: non erit ibi leo, rugiens & circumiens, ut quærat quem devoret; mala bestia concupiscentia infructiva aut passionis indomita, non ascendet per eam; sed qui à mundi & vitiorum jugo liberati fuerint, per eam ambulabunt. Quare haec est via, *ambulare in ea, & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram, & immaculati eritis.*

III. Regula est via lucida, multaque luminibus illustrata, qualis erat illa, per quam S. Benedictum ascendisse diximus. Est via illuminativa, quæ Religiosos proficientes in via virtutum dirigit. *Iustorum semita quasi lux splendens, procedit & crescit usque ad perfectum diem* Proverb. c. 4. 18. Veluti è contrario, *Via impiorum tenebrosa, nesciunt, ubi corrumpant.* ibid. v. 19. Et proverb. 6. 23. *Lex lux & via vita.* Regula Religiosa Pharus est, tenebras maris mundi hujus discutiens. Columna nubis est, per diem viam ostendens. Est via illustris, luce miraculosa; quot virtutes sunt, ad quas dirigit; tot lampades & luminaria, in

III.
Est via lu-
cida & il-
luminati-
va.

ea resurgent: hic micat lampas humilitatis & mansuetudinis, illic paupertatis & castitatis, istic obedientiae & resignationis, alibi zeli & charitatis. In hac Tyrones recenter è saeculi caligine appulsi, caligantibus adhuc oculis & ad lucem nictantibus incedunt; hi enim similes sunt vaccis, quae portabant arcam Domini, è regione Philistinorum, in Judaeam, versus Bethfames, quae significat domum solis. Vacca illa recta tendebant, nec regrediebantur, licet pullorum relictorum eas teneret desiderium, ideoque mugirent. 1. Reg. 6. 12. *Ibant autem in directum vacca per viam, quae ducit Bethfames, & itinere uno gradiebantur pergentes & mugientes, & non declinabant, neque ad dexteram, neque ad sinistram.* Sic viam Dei primum auspicientes & à peccatorum servitute, ad Christi lucem & confessionem pergentes, dolent quidem, ac difficultatem nonnullam in relinquendis rebus ac recreationibus mundanis sentiunt, ideoque nonnunquam mugiunt; sed ambulant tamen & progrediuntur, donec veniant Bethfames, ad domum solis, ut plenè illuminentur. At Tyrones jam propè emeriti & alii seniores, in via illuminativa gradiuntur celerius & alacrius; sicut animalia quatuor, quae currum dei stipabant. ezech. c. 1. 12. *Ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur, nec revertiebantur, cum ambularent.* Et qui in hac via lucis & regulæ currunt, similes sunt Cherubinis, figuram tamen habent animalium, quia in corpore versantur. *Pedes eo-*

rum pedes recti, ob rectitudinem intentionis & fervorem spiritus. Plantamen eorum, quasi planta pedis vestigi ob infirmitatem carnis. Habent faciem hominis, ob iustitiam; à dextera faciem leonis, ob fortitudinem; à sinistra faciem bovis, ob temperantiam; supra faciem aquile, ob prudentiam, punctaque sunt penne eorum alterius ad alterum, per charitatem. Tales ergo Cherubinorum instar, in via Regularum lucida, strenuè progrediuntur, & de virtute in virtutem ambulant.

IV. Denique Regula Religiosa est via pallii strata, veluti fuit, per quam visa est anima S. Benedicti ascendente. Constrata nempe est vestitu deaurato charitatis, & perfectionis cyclade circumdata varietate omnium virtutum. Hac enim *Iustorum semita quasi lux splendens procedit in virtutibus, & crepiscit de gradu in gradum, ascenditque usque ad perfectum diem, & meridiem charitatis perfectæ atque unionis cum Deo, qui pascit & cubat in meridie.* Regula Religiosa est tanquæ columna ignis, in nocte huius sæculi, eos deducens in terram promissam. Est illis veluti scalajacob, in qua ipsi velut Angeli ascendunt ad Deum per orationem & intimam cum Deo familiaritatem; & descendunt ad juvandum proximum; & Dominus apicem scalæ innititur, eamque sustentat. Est illis via strata, plana & ornata; per quam velut duabus alis charitatis Dei & proximi instructi volant. Regula quavis Religiosa, & in primis nostra est regula charitatis, quæ à Deo

Deo qui charitas est, ortum ducit, & ad eundem perducit: Est lex charitatis, quam spiritus sanctus cordibus infundit: in hac perfectionis avidi ambulantes, proficiunt ac se perficiunt, implentes illud Apostoli ad Ephes. c. 5. *Ambulate in dilectione.* Et in Regula dilectionis, eamque perfecte observate, ut sitis perfecti & integri in nullo deficientes.

Ut quis perfecti grammatici nomen & omnia sustineat, cunctas Grammaticas Regulas servet, necesse est, si vel unam transgrediatur, perfectionem amittit; idem de Rhetorica, Logica, aliisque scientiis & artibus, etiam mechanicis, sentiendum est. Haud ab simile est in Regulis Ordinum Religiosorum, ut perfecti Religiosi, Ordinis S. Benedicti, S. Dominici, S. Francisci, partes expleas, Regulas Ordinis tui exacte impleas oportet. Idem de Societatis nostrae Regula teneas velim, nisi eam perfecte expleveris, perfectus JESU Socius non eris; si vero perfecte observaveris, magnam perfectionem aut jam adeptus es, aut adipisceris.

Qua via ad tam sublimem perfectionem evasit Beatus noster Aloysius? an per opera grandia, heroica, prodigiosa? minime: sed per exactissimam Regularum etiam minimarum observantiam. Tam accuratus erat in silentii custodia, ut quod verbis binis profari posset, ternis non efferret: tam paupertatis exquisitè studiosus, ut nec iunculam, nec calamum, nec chartæ foliolum, absque Superioris facultate, sumeret, aut tribueret. Unde in lecto seculi candidè edixit, nunquam à se

Regulam ullam violatam fuisse; & si quandoque visus fuerit eam transgredi, id Superiorum iussu factum esse. Simili modo Venerabilis noster Joannes Bergmannus Belga, quibus viis ad perfectionis fastigium evolavit? omnem ejus vitam exactè descriptam pervolvite; & ardua, inusitata, grandia haud reperietis; sed accuratissimam minimarum etiam legum nostrarum observationem: R. P. Cornelius à Lapide, quâ autoritate, quâ librorum vulgatorum multitudine ac præstantiâ clarissimus, & prædicto Bergmanno intimus, hoc ei testimonium præbuit, cap. 63. vitæ, hæc illum viâ, inter cætera perfectionem assecutum fuisse, quòd propositum firmum fecerit, nunquam veniale delictum admittendi, aut Regulam ullam transgrediendi: Unde, ut ait, in ejus notatis, sæpe reperitur scriptum: *Mori potius, millies, quam vel levissimo peccato Deum offendere. Quantâ potero animi contentione evitabo qualemunque vel parvum defectum. Mori potius, quam vel unicam violare regulam. Prius valetudinem, quam minimam aliquam Ordinis nostri legem pessumdare.* Nec propositis executio defuit: nam conscientia ejus arbiter de interioribus, & Collegii Minister de exterioribus testatus est, nunquam notatum fuisse, ullam ab eo regulam violatam esse. Idem de B. Stanislao, paucis tyrocinii mensibus perfectionis apicem adepto, legere est.

Quapropter, Dilectissimi, si vos quoque ad perfectionem aspiretis, *Hæc est via, ambulate in ea, & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram.*
Nunquam à se Regulam

Regula via est: & quidem 1. Via *recta*, per quam Deus Societatis Jesu alumnos, ad perfectionem & regnum Dei deducit. 2. Est via *munda*, via immaculata, eam tenentes à peccatorum maculis præservans. 3. Est via *lucida*, via virtutis & iustitiæ, omnes in ea ambulantes illuminans, & virtutû splendore collustrans. 4. Est via *strata* palliis & vestimentis aureis charitatis, via dilectionis, via unionis cum Deo; ad quam Divina Bonitas, in omnibus Religionis legibus, sine querela, ambulantes perducit. Ambulemus igitur alacres, curramus, volitemus per rectas, mundas, illustres ac stratas planaque Regularum nostrarum vias: *Via Domini, via recta, via pulchra, via ple-*

na, via plana, recta sine errore, quia ducunt ad vitam: pulchra sine sordibus, quia ducunt ad mundiciam: plena multitudine, quia totus mundus jam est intra Christi sagemam; plana sine difficultate, quia donant suavitatem: jugum enim ejus suave est: & onus leve. S. Bernardus sermone in hæc verba Sap. 10. His viis ducemur ad perfectionis culmen & ad regnum Dei æternum. Et ostendit illi regnum Dei. Quod ut l. c. ait S. Bernardus, conceditur, promittitur, ostenditur, percipitur. Conceditur in prædestinatione, promittitur in vocatione, ostenditur in justificatione, in glorificatione percipitur; quando dicitur: *Venite benedicti Patris mei & percipite regnum Dei.*

EXHORTATIO II.
IN REGULAM LI.

Ostendit Regularum observatores obtinere pacem.

THEMA.

Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super illos.

Ad Gal. c. 6. 16.

Vel ex Regula. 52.

Ecclésiæ Doctorum Aquilæ S. Augustinus, in explanatione Psalmi 84. utilissimam hanc questionem movet: *Pax quid est? Et mox responsum subne-*

cit: Ubi nullum bellum est, ubi non est contradictio, ubi nihil resistit, nihil adversum est. Atque hæc est responsio per negationes: verum, Magne Doctor, affirmationem, assertionemque tuam exspectamus: Pax quid est? L. 13.